YTTRANDE
2012- 07- 12 Ds 2012:11

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar Ds 2012 Kontrollköp – ålderskontroll vid försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel

Sammanfattning

- *IOGT-NTO tillstyrker utredningens förslag att tillåta provköp vid tillsyn av folkölsförsäljning*
- *IOGT-NTO anser att serveringstillstånd ska kunna återkallas om man bryter mot alkohollagen gällande försäljning till minderåriga*
- *IOGT-NTO menar vidare att man bör utreda möjligheten att diversifiera sanktionerna mot de näringsidkare som bryter mot alkohollagen, exempelvis genom tillfälligt indraget tillstånd*
- *IOGT-NTO kräver att provköp även ska kunna genomföras på restauranger och vid andra tillfällen där serveringstillstånd finns beviljade*

Allmänna synpunkter på utredningen

En ökad tillgänglighet på alkohol – ett faktum att ta i beaktande

Den nya alkohollagen innebar en liberalisering av tillgängligheten på alkohol, bland annat har cateringfirmor numera möjlighet att få serveringstillstånd samt har kravet på servering av lagad mat avskaffats till att enbart innefatta krav på mat. Samtidigt har möjligheten att inneha fler serveringstillstånd på samma yta införts. Denna ökade tillgänglighet är ett faktum som bör tas i beaktande. En

ökad tillgänglighet av alkohol fodrar en likvärdig ökning av tillsynen, för att kunna upprätthålla en effektiv alkoholpolitik.

Synpunkter på avsnitt i utredningen

5.2.1 Alkohollagen – *Alkohollagens straffbestämmelse om olovlig dryckeshantering*

- ***IOGT-NTO anser att serveringstillstånd ska kunna återkallas om man bryter mot alkohollagen gällande försäljning till minderåriga***
- ***IOGT-NTO menar vidare att man bör utreda möjligheten att diversifiera sanktionerna mot de näringsidkare som bryter mot alkohollagen, exempelvis genom tillfälligt indraget tillstånd***

IOGT-NTO påpekade redan i sitt yttrande över betänkandet ”En ny alkohollag (SOU 2009:22)” på de stora variationer samt brister som finns i kommunernas handläggning av serveringstillstånd och tillsyn. I och med den nya alkohollagen infördes en trestegskonstruktion för sanktioner. Denna konstruktion gjorde att steget mot ett indraget tillstånd idag är avsevärt mycket längre än förut. Det innebär i praktiken att ett tillstånd sällan dras in på grund av servering till minderåriga eller överservering. I de fall där tillstånden har dragits in handlar det främst om att ekonomiska regler inte efterföljts, exempelvis av skattemässiga skäl. Om lagen skall ha den effekt som den är avsedd att ha krävs att tillstånd kan dras in även på grundval av oseriös verksamhet, i form av servering till minderåriga eller överservering.

En möjlig lösning, för att komma till rätta med problemet, är att införa ett temporärt indraget tillstånd. Denna sanktion finns redan för försäljning av folköl och tillämpas även i Norge. Det skulle innebära en snabbare och mer rättvis process för att urskilja seriösa krögare från oseriösa samt utgöra ett ökat skydd av minderåriga.

8.1 Behovet av ytterligare tillsynsåtgärder – *Tillsyn*

- IOGT-NTO kräver att provköp även ska kunna genomföras på restauranger och vid andra tillfällen där serveringstillstånd finns beviljade.

IOGT-NTO delar utredningens förslag om att tillåta provköp vid tillsyn av folkölsförsäljning, för att kommunerna ska kunna fullfölja sitt tillsynsuppdrag. Dock har Ungdomens Nykterhetsförbund under årets Almedalsvecka visat att ålderskontrollerna på krogar och restauranger kraftigt brister. De minderåriga UNF:arna fick köpa alkohol på samtliga av de åtta krogar man kontrollerade. Dessutom har IOGT-NTO tidigare gjort kontroller av ställen med serveringstillstånd i Uppsala som visar på samma resultat, 29 av 39 serverade

minderåriga alkohol. Kontrollerna visar att ställen med serveringstillstånd är sämre än butikerna på att kontrollera ålder.

IOGT-NTO anser att utredningens tolkning av alkohollagens kapitel 11 9§ inte är fullständig. IOGT-NTO menar att den enda möjligheten för ställen med serveringstillstånd att följa lagen, det vill säga att inte servera minderåriga alkohol, är att kontrollera ålder. Därmed krävs också att tillsynsmyndigheterna har möjlighet att bedriva tillsyn, för att se till att lagen efterföljs. UNF:s och IOGT-NTO:s kontroller visar att problemet, att ställen med serveringstillstånd serverar minderåriga alkohol och därmed bryter mot lagen, är en realitet. Där serveringstillstånd finns behövs regelbunden tillsyn. IOGT-NTO anser att detta faktum utgör tillräckligt starka skäl för att införa kontrollköp som tillsynsmetod vid servering av alkoholdrycker, och kräver därför att tillsyn av servering av alkoholdrycker inte åsidosätts.

Anna Carlstedt

Anna Carlstedt
Förbundsordförande IOGT-NTO